

Innebörden av Data Act – möjligheter och utmaningar

Välkommen till lunchföreläsning!
Vi startar kl. 12:00

www.iotsverige.se

A 3D illustration of a smart city with various buildings, including a hospital, a school, and residential blocks. A network of green lines with glowing nodes connects different parts of the city, symbolizing data flow and IoT connectivity. A large semi-transparent teal circle is overlaid on the center of the image.

Data, datadelning & dataspaces – vad händer på EU-nivå?

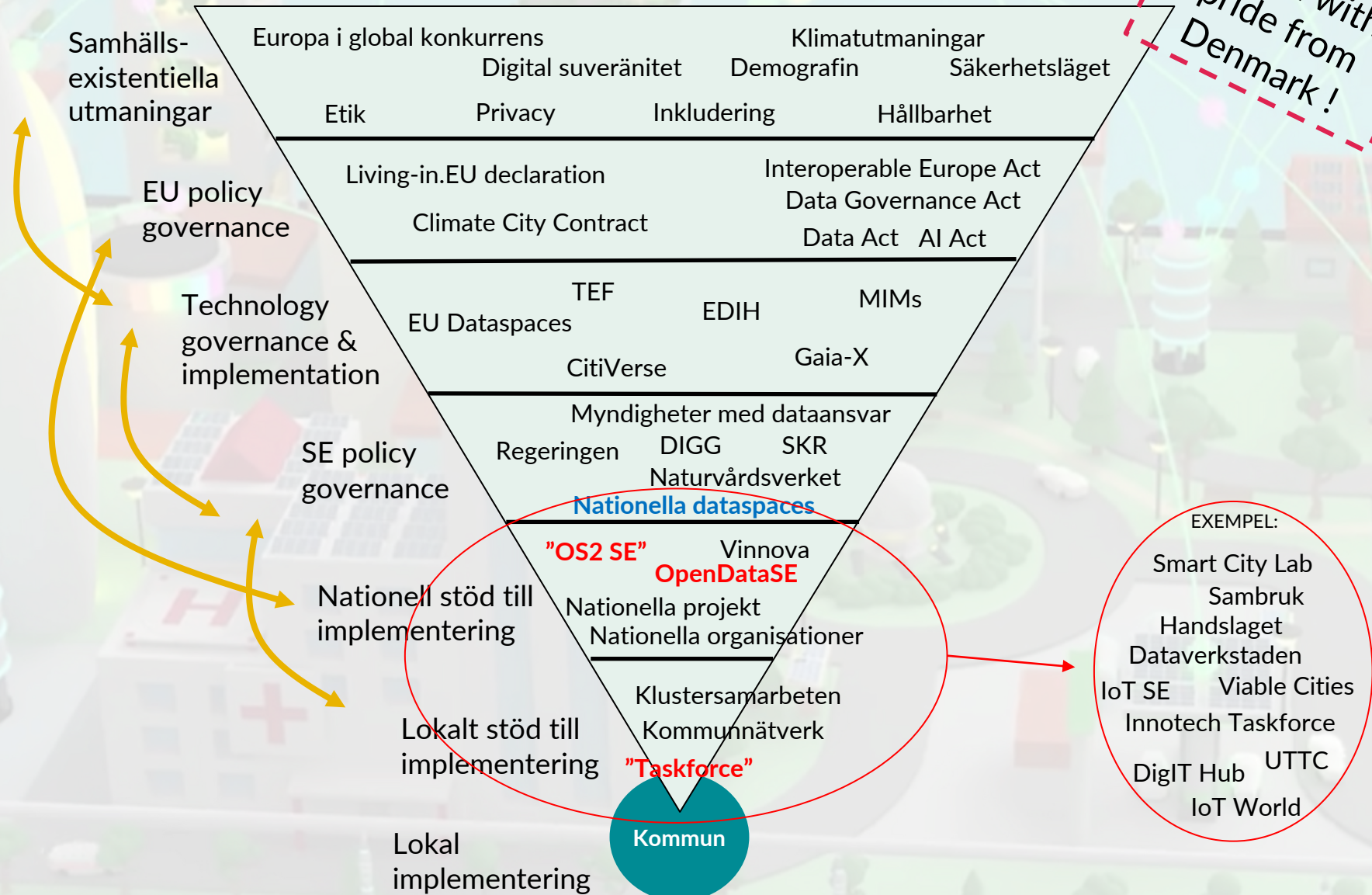
Lunchseminarium om Data Act, 18 april 2024

IoT Sverige & Smart City Lab

Claus Popp Larsen – clauspopp.larsen@ri.se

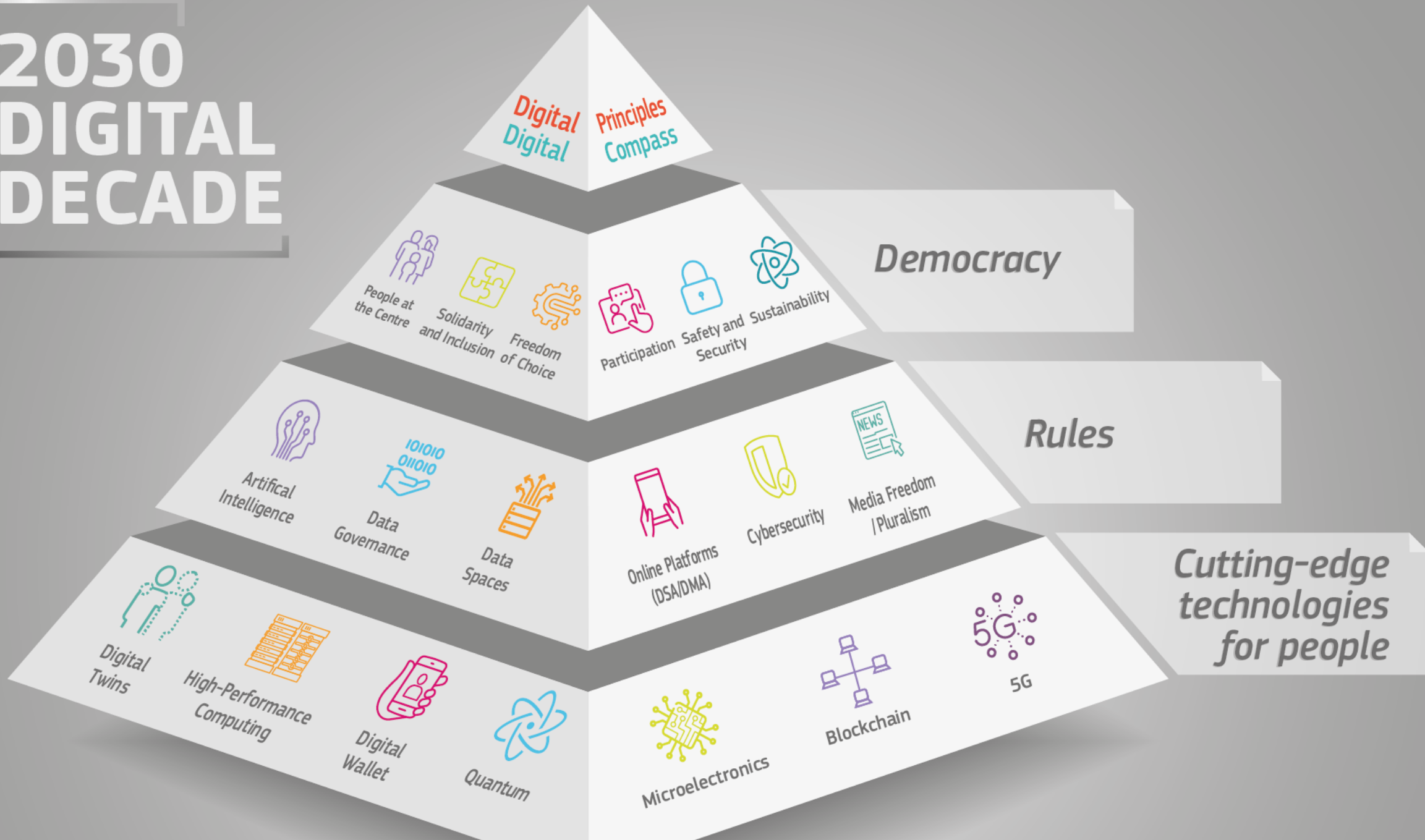
RISE Research Institutes of Sweden

Mycket som påverkar kommunerna

Stolen with pride from Denmark!

2030 DIGITAL DECADE

European Strategy for Data

A common European data space, a single market for data

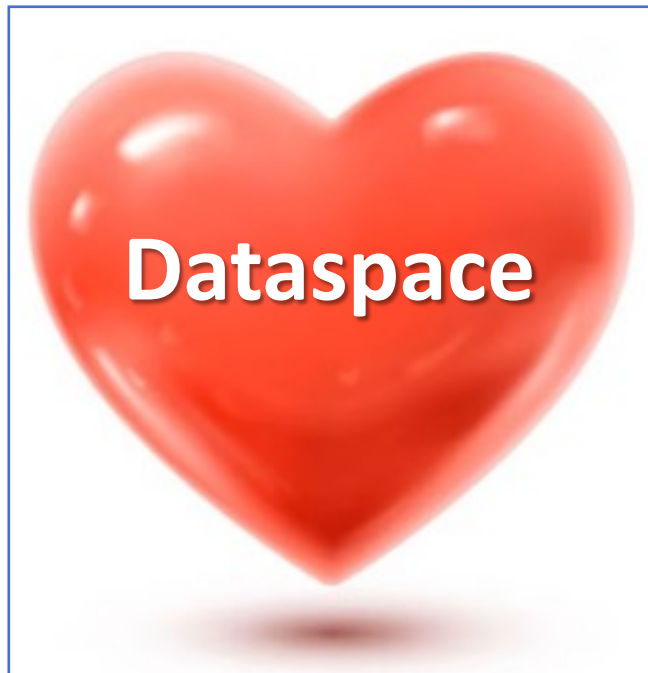

EU ger oss en
riktning och
stöd i form av
struktur,
finansiering
och lagstiftning

Dataspaces är hjärtat i EU:s dataekonomi

Den som vill komma åt data

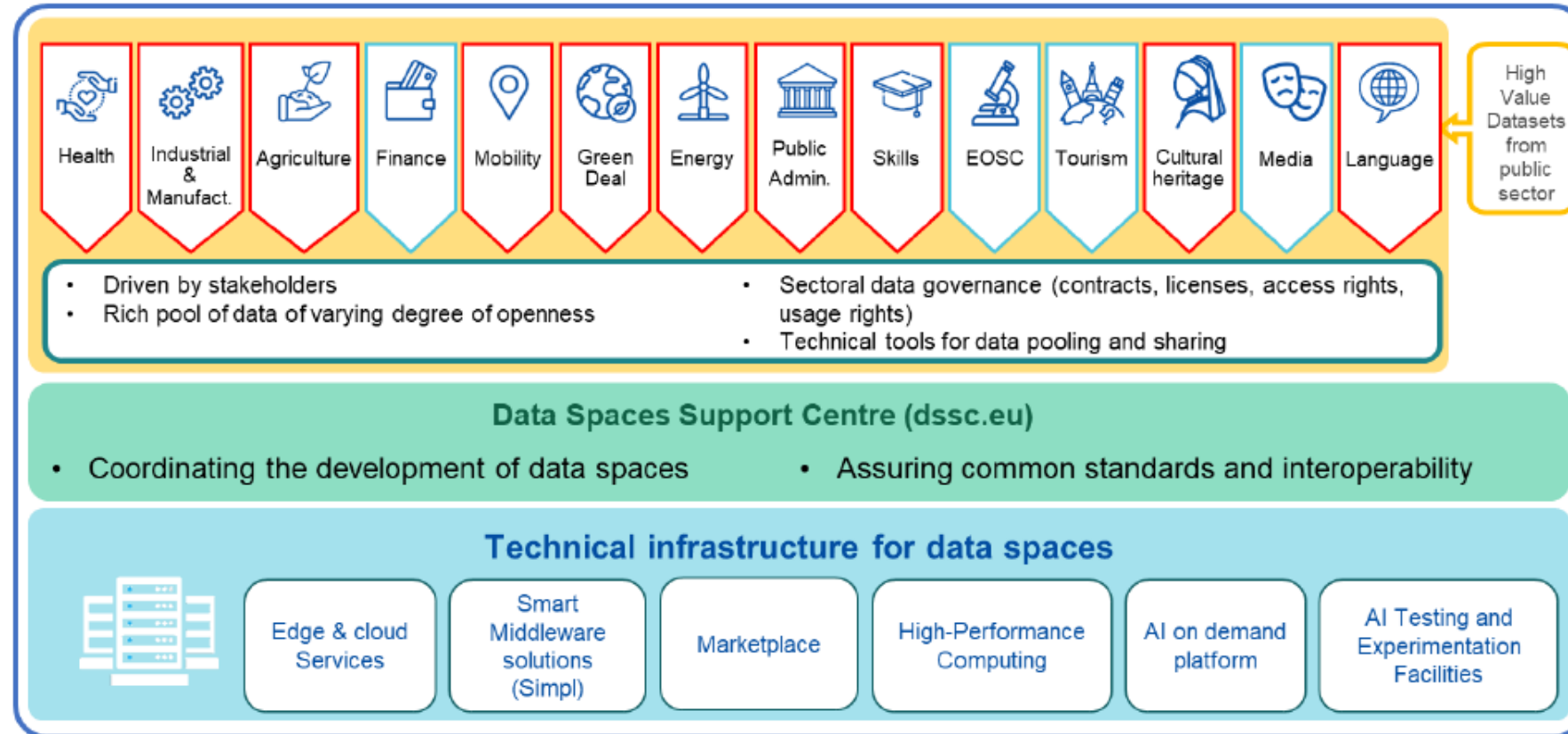

Den som har data

- Data är sökbar inom en domän
- Förmedling av kontakt mellan datainnehavare och datakonsument
- Det finns accesskontroll
- Det finns säkerhetsmekanismer
- Det finns möjlighet för ekonomiska transaktioner

- Det finns ingen data inom et dataspaces
- Kan liknas vid en dataportal på steroider

DIGITAL EUROPE PROGRAMME

>> SO2: DATA SPACES

Synergies

Simpl
DSSC

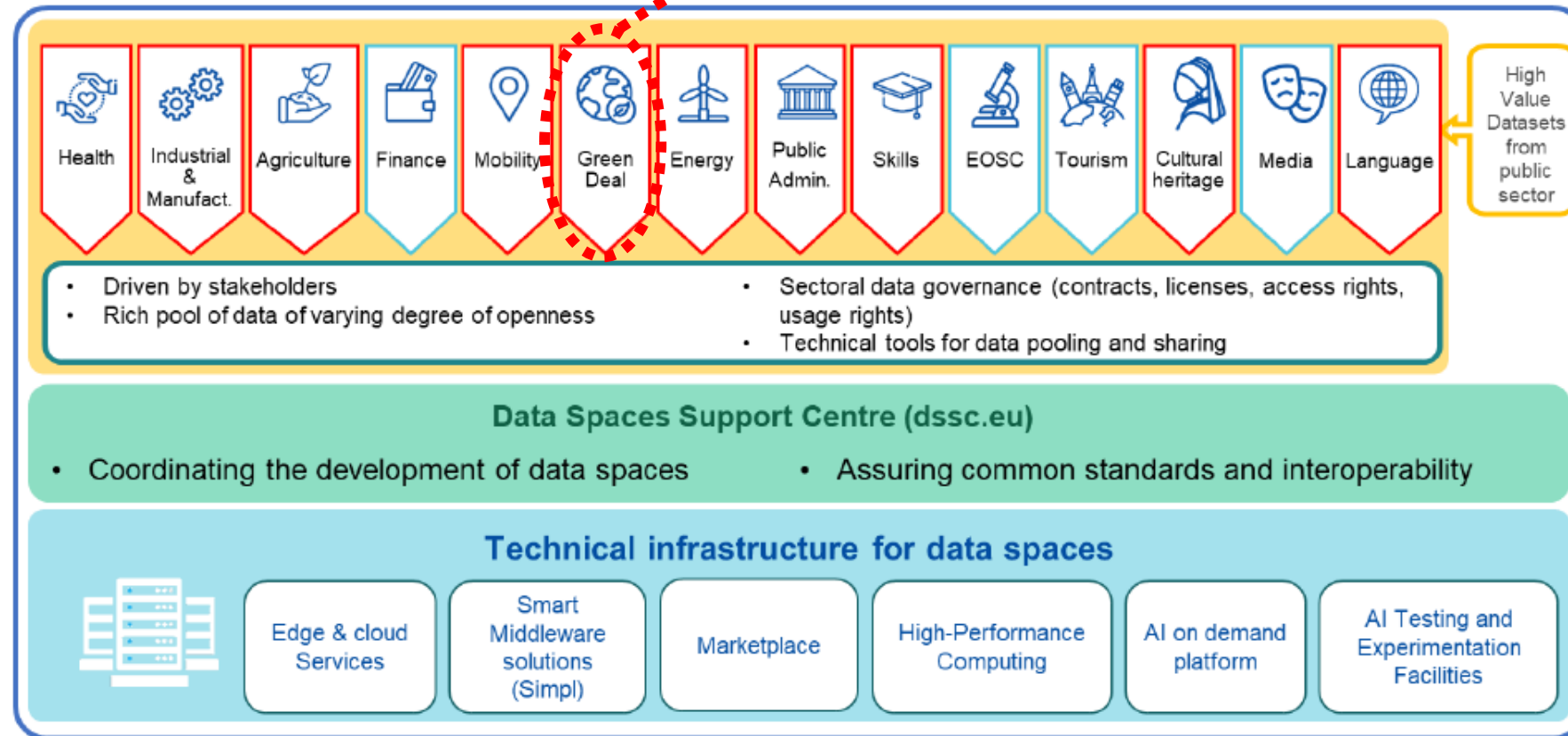
consider possible EDICs (e.g. mobility DS)

DIGITAL EUROPE PROGRAMME

>> SO2: DATA SPACES

Dataspace for smart & sustainable cities & communities finns under domänet green deal

Synergies
Simpl
DSSC

consider possible EDICs (e.g. mobility DS)

AI Act: Tydliggör vilka typer av AI-applikationer inte är tillåtna och vilka som ses som högrisk. Stärka integritet, säkerhet och grundläggande rättigheter

Den som vill komma åt data

Den som har data

Interoperable Europe Act: Ska säkerställa interoperabilitet inom offentlig sektor

Data Governance Act: Inför mekanismer för hur offentlig sektor ska dela data

Genomförandeakten om (särskild) viktiga dataset: Utpekar värdefulla datamängder som offentlig sektor måste dela

Viktiga förordningar runt datadelning

Data Act: Reglerar vem som egentligen får kontrollera data ("*data holder, datainnehavare*")

Dataförordningen / Data Act

Håkan Burden & Susanne Stenberg

Data Act
Exempel
Interoperabilitet

By Göteborgs konstmuseum (Gothenburg Museum of Art). Photo: Hossein Sehatlou, CC BY 4.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=112972091>

Syfte

Dataförordningen:

Högkvalitativ och interoperabel data bidrar till konkurrenskraft, innovation och en hållbar ekonomisk tillväxt

Förordningen ska verka för en väl fungerande inre marknad för data

Kompletterar regler för konsumentskydd, personuppgiftshantering, tillgänglighet, immateriella rättigheter m.fl.

Föredraget:

Ni får en summering från vår forskning, inte juridisk rådgivning

Tidslinje

Publicerades den 13 dec 2023

Det mesta träder i kraft den 12 sep 2025

MEN!

Kravet i artikel 3.1 för uppkopplade produkter träder i kraft den 12 sep 2026

Kraven på avtal gäller för avtal som ingås innan 12 sep 2025, om

a) de löper på obestämd tid, eller

b) de löper ut efter den 11 januari 2034

Så vad gäller för produkter och avtal?

En uppkopplad produkt ...

... erhåller, samlar in eller genererar data utifrån sin användning / miljö,

... möjliggör att datan går att överföra från produkten genom fysisk eller elektronisk åtkomst, och

... produktens funktionalitet är avhängig en **tillhörande tjänst** för att fungera som tänkt,

Fordon, livsstilsprodukter och medicinsk utrustning kan vara uppkopplade produkter

Uppkopplade produkter ska utformas och tillverkas, så att data som standard är direkt tillgängliga för användaren*

*När detta är relevant och tekniskt möjligt, på ett enkelt, säkert och kostnadsfritt sätt i ett heltäckande, strukturerat, allmänt använt och maskinläsbart format.

Taget från artikel 3.1, som är tillämplig fr.o.m. 12 sept 2026

Tre roller

Användare: fysisk eller juridisk person som äger eller genom avtal använder en uppkopplad produkt

Datahållare: fysisk eller juridisk person som har skyldighet att göra data från uppkopplade produkter tillgängliga för användare

Datamottagare: fysisk eller juridisk person till vilken datahållare gör data tillgänglig (kan inte samtidigt vara användare men däremot utsedd av användaren)

Avtal:

Datahållare → Användare:
Kostnadsfritt

Datahållare → Datamottagare:
Rimlig ersättning enligt överenskommelse,
Kommissionen kommer med riktlinjer
Datamottagare ska pekas ut av användare

Data

Digital representation av handlingar, fakta och information. Även sammanställningar av sådana representationer är data

Produktdata är data som genereras genom användandet av en uppkopplad produkt och som är tillgänglig genom produkten

Ljud, bild, position, batteristatus, temperatur, driftläge, felstatus m.m. kan vara produktdata

Man får inte använda produktdata för att utveckla en konkurrerande, uppkopplad produkt eller för att analysera datahållarens affär

Hösten 2022

Volvo: Producerar fordon

Transdev: Operatör av fordon som de äger eller har avtal för

Fordon: Buss 7201

Bakgrund: Då tog Volvo betalt av Transdev för tillgång till fordonsdata

Fråga: Hur kommer relationen påverkas av Dataförordningen?

Utkomst

Uppkopplad produkt: Bus 7201 (artikel 3.5)
Användare: Transdev (artikel 3.12)
Datahållare: Volvo (artikel 3.13)

Fordon är ett exempel på uppkopplad produkt, och batteridata är ett exempel på data man kan få från en uppkopplad produkt (skäl 14)

Diskussion:

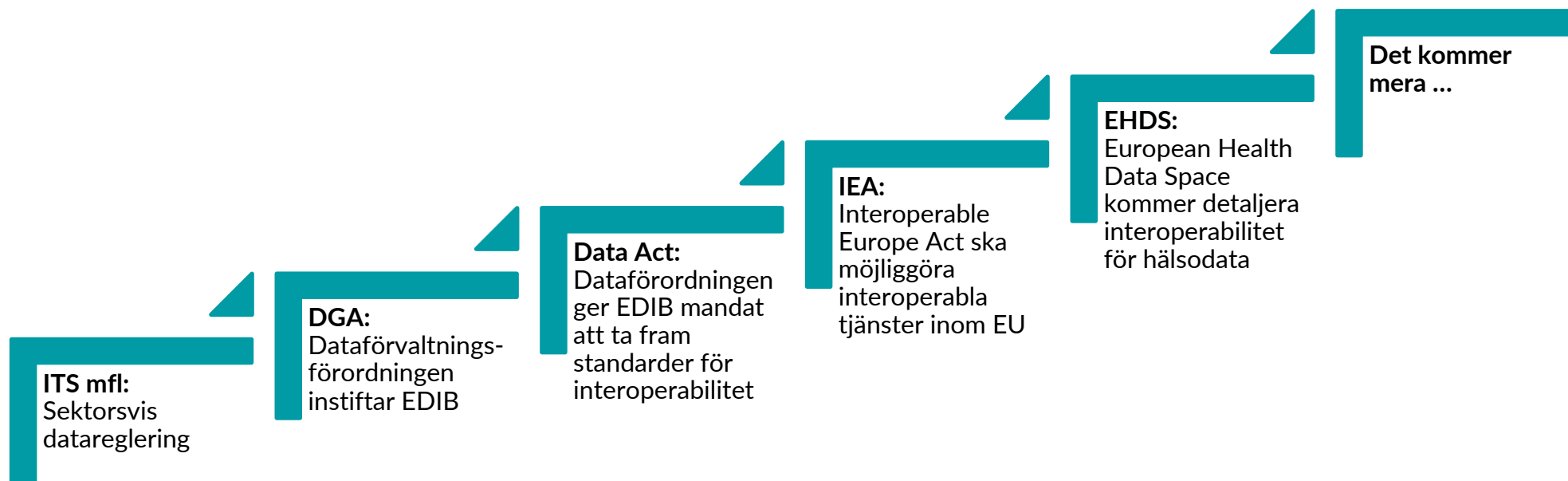
Fordon och batteridata är bara exempel. Resonemanget går att tillämpa på andra produkter och data

Det finns stöd för när det finns flera aktörer som kan ses som användare (beställare som äger - utförare som hyr av beställaren)

Det finns också stöd för frivilliga avtal kring datadelning (ITxPT - datadelning inom kollektivtrafiken)

Interoperabilitet

Du ska välja tjänster för dina uppkopplade produkter utifrån kvalitet (vad det nu betyder för dig) och inte utifrån inlåsnings effekter

Separationen produkt-tjänst ger också utrymme att skapa en informationsstruktur där hårdvaran är utbytbar över tid

By Göteborgs konstmuseum (Gothenburg Museum of Art). Photo: Hossein Sehatlou, CC BY 4.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=112972091>

Syfte

Detta är medveten disruption av den rådande marknaden

För att vi vill nå hållbar ekonomisk tillväxt

→ Ger offentlig sektor nya möjligheter vid upphandling

→ Öppnar nya kommersiella möjligheter

Man kan ha 10% av produktmarknaden men 50% av tjänstemarknaden

Mer för den intresserade

Regulating Trust – An Ongoing Analysis of the AI Act

<https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:ri:diva-61344>

Proposed EU Regulations' Impact on Data Utilisation– A Multi-Case Study within Public Transport

<https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:ri:diva-64372>

Bilaga till Slutrapport: Uppdrag att främja offentlig förvaltnings förmåga att använda AI

<https://www.digg.se/analys-och-uppfoljning/publikationer/publikationer/2023-01-23-slutrapport-uppdrag-att-framja-offentlig-forvaltnings-formaga-att-anvanda-artificiell-intelligens>

A Comparison of AI Policies and Programmes in Finland, the Netherlands and Sweden – Case Sweden

<https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:ri:diva-65514>

Får man verkligen göra så?

<https://open.spotify.com/episode/2EfPafVMXr3AQ9MPwDwZzh?si=89a5dc3707834045>

Remisser om AI, skadestånd samt standarder

<https://www.ri.se/sv/nyheter/remissyttranden>

Sustainable AI and Disruptive Policy – AI Regulatory Sandboxes

<https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:ri:diva-71548>

RI.
SE

Tack!

hakan.burden@ri.se

susanne.stenberg@ri.se